

- Twente

Divisie/District : Zuid

Afdeling : Recherche Bijstandsteam

Team : Tolteam

Pvb. Nr.:

Onderwerp:

Aanvraag bevel ex artikel **126I** SV.
(opnemen van vertrouwelijke communicatie
met een technisch hulpmiddel, in een
woning)

Proces - verbaal

Ik, Johannes Lambertus Leunk, brigadier van politie, werkzaam bij de Regiopolitie IJsselland en tijdelijk ingedeeld bij het Recherche Bijstandsteam, Tol-team, verklaar als volgt:

Feiten, omstandigheden, verdachte en verdenking.

Op zaterdag 13 mei 2000, vanaf omstreeks 15.00 uur, vonden in de Tollensstraat te Enschede een aantal ontploffingen plaats in een vuurwerkopslagplaats van de onderneming SE Fireworks, gevestigd Tollenstraat 50 te Enschede. De ontploffingen en daarop volgende branden hadden tot gevolg dat 18 personen de dood vonden, 3 personen vermist worden, er tevens ruim 900 gewonden vielen en honderden huizen totaal vernield c.q. zwaar beschadigd werden. De materiële schade wordt geschat op honderden miljoenen gulden.

In het kader van het onderzoek naar de ramp werden op respectievelijk 20 en 19 mei 2000 aangehouden ter zake overtreding van artikel 18.18 Wet Milieubeheer:

1. Rudi Jan **BAKKER**, geboren op [REDACTED] wonende te [REDACTED] 20000/348, Parketnummer 08.000.120\2000
2. Wilhelm **PATER**, geboren op 15 mei 1951 Enschede, wonende te Enschede, Dr. Stamstraat 40, RC 2000/347, Parketnummer 08.000. 19\2000.

Beide verdachten zijn directeuren van SE Fireworks, voornoemd. Dit bedrijf had een twintigtal werknemers in dienst, voornamelijk bestaande uit losse oproepkrachten en een klein aantal vaste arbeidskrachten.

In hetzelfde onderzoek zijn thans Gerechtelijke Vooronderzoeken geopend tegen :

3. SE Fireworks onder RC 2000\345, Parketnummer 08.000.118/2000 terzake art 18.18 Wet Milieubeheer en

4: NN-verdachten onder RC 2000/345, Parketnummer 08.000.117/2000, terzake artikel 157 Wetboek van Strafrecht.

Het begin van de ramp wordt gekenmerkt door het vermoedelijk afschieten van een aantal vuurwerkpijlen op het terrein van SE Fireworks. Deze pijlen lijken "gecontroleerd" te zijn afgeschoten en gingen rechtstandig de lucht in. Zij bereikten echter niet voldoende hoogte en veroorzaakten bij het neerkomen een aantal kleine brandjes in de omgeving zeker buiten het bedrijfsterrein.

Op het moment dat de brandweer dit terrein betrad, nadat zij de afgesloten toegangsdeur hadden geforceerd, bleek dat er in 1 vuurwerkbunker brand woedde. Binnen een half uur volgden drie zware explosies, die verwoestend waren voor de wijde omgeving van de opslagplaats.

Het rechercheonderzoek richt zich op een aantal vragen waarbij echter in dit bestek gezocht wordt naar het antwoord op de vraag:

" Wat of wie is de oorzaak van de eerste brand geweest".

Uit het afschieten van de eerste vuurwerkpijlen wordt thans geconcludeerd, dat menselijk handelen vermoedelijk hieraan debet is geweest.

In het onderzoek zijn door de aangehouden verdachten meerdere verklaringen afgelegd. Zij ontkenden echter de brand c.q. ontploffingen te hebben veroorzaakt. Voorts zijn honderden personen als getuige, slachtoffer of benadeelde gehoord.

Een aantal van de gehoorde personen betroffen werknemers van het bedrijf SE Fireworks. Zij ontkenden in hun verklaringen dat zij op zaterdag 13 mei 2000 op het bedrijfsterrein hadden gewerkt. Wel verklaarden een aantal van hen over het lossen van 2 containers met vuurwerk op 11 en 12 mei 2000 op het terrein. Eén werknemer, Kloppenborg, verklaarde wel die zaterdag de 13e mei op het terrein te zijn geweest doch ontkende enig verwijtbaar handelen. Hierbij wordt opgemerkt dat hij zijn verklaringen omtrent zijn doen en laten op zaterdag 13 mei 2000 diverse keren heeft bijgesteld.

Uit de afgelegde verklaringen blijken de volgende omstandigheden welke doen vermoeden dat er op het bedrijfsterrein van Fireworks opzettelijk brand is gesticht en/of opzettelijk ontploffingen teweeg zijn gebracht, en dat een aantal personen hiervan mogelijk wetenschap hebben:

Kloppenborg ontkende in eerste instantie dat hij op zaterdag 13 mei 2000 op het bedrijfsterrein van Fireworks was geweest. In een latere verklaring gaf hij toe er wel te zijn geweest en dat hij aldaar een waterspuit had opgehaald uit gebouw G. Dit was deze dag omstreeks 11.30 uur geweest. Dit tijdstip blijkt later niet te kloppen. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat Kloppenborg niet omstreeks 11.30 uur op het bedrijfsterrein is geweest maar omstreeks 13.30 tot 13.40 uur. Hij is volgens zijn eigen verklaring namelijk direct vanaf het bedrijfsterrein naar Bakker gereden (6 a 7 minuten rijden) en als hij daar is ziet hij ook timmerman Leuvenink die een aantal horretjes opmeet. Hij hoort en ziet dat Leuvenink gebeld wordt op zijn mobiele telefoon. Uit verhoor van Leuvenink en de opgevraagde printgegevens blijkt dat dat telefoongesprek om 13.57 uur is geweest.

M.b.t. gebouw G zegt Kloppenborg dat hij daar slechts zeer kort is geweest om die waterspuit te pakken. Daarna heeft hij deze weer slotvast afgesloten en is weggegaan. Toen de brandweer ter plaatse was werd een controle in gebouw G en H uitgevoerd. Gebouw H werd met de sleutelbos van Kloppenborg geopend doch gebouw G bleek niet afgesloten. Hoe kan dit? Werd er gewerkt? Heeft Kloppenborg deze deuren voor een ander geopend?

Voordat hij het bedrijfsterrein had betreden zag Kloppenborg een manspersoon, zwerverstype, in de Tollensstraat lopen. Deze persoon gooide een rol plastic o.i.d. over de poort van het naast Fireworks gelegen bedrijfsterrein van de Paauw papierhandel. Hierop was Kloppenborg direct naar de woning van directeur Bakker gereden en had hem verteld van de zwerver en het lenen van de waterspuit. Volgens de verklaring van Bakker had Kloppenborg m.b.t. de zwerver gezegd: "Ik vertel je dit, dan weet je het, dat je later niet denkt van eh....." Kennelijk wil Kloppenborg hier de aandacht van iets anders afleiden.

Ook blijkt uit opgevraagde printgegevens dat vanaf de huisaansluiting van Kloppenborg die dag omstreeks 13.20 uur is geprobeerd te bellen naar het bedrijf Fireworks en om 13.21 uur naar de mobiele telefoon van directeur Bakker. In beide gevallen is er vermoedelijk geen gesprek tot stand gekomen gezien het aantal seconden van het gesprek (3). Kloppenborg verklaarde eerst niet naar Fireworks of naar Bakker te hebben gebeld doch nadat hij een aantal keren met de printgegevens was geconfronteerd gaf hij dit toe en verklaarde hij dat hij wilde vragen of hij de waterspuit kon lenen. Dit roept direct de vraag op waarom Kloppenborg dan niet naar de woning van Bakker belt. Daar is toch de meeste kans om hem te bereiken. Waarom ontkende Kloppenborg eerst die telefoontjes gepleegd te hebben? Volgens zijn verklaring, het toestemming vragen voor het lenen van de waterspuit, heeft hij niets te verbergen. Vervolgens werd Kloppenborg geconfronteerd met het feit dat hij die waterspuit om 11.30 uur al had opgehaald volgens zijn eigen verklaring. Kloppenborg kon hier geen antwoord op geven, werd emotioneel, en het verhoor moest worden afgebroken. In een latere verklaring zegt hij dan dat hij waarschijnlijk wel omstreeks 13.30 uur op het bedrijfsterrein is geweest.

Verder verklaart getuige T.E. Rudolphie dat Kloppenborg die dag ergens tussen 13.15 en 13.45 uur aan de Beukinkstraat in Enschede was geweest om haar zoon te masseren. Tijdens dit bezoek had zij gehoord dat Kloppenborg op zijn mobiele telefoon werd gebeld. Zij hoorde Kloppenborg zeggen: "ik kom er aan". Daarna vertelde Kloppenborg dat zijn baas hem had gebeld en dat hij naar het bedrijf moest omdat er mensen op het bedrijfsterrein zouden zijn. Ook was hierbij het woord "zwerfers" gevallen doch getuige weet niet meer in welke context. Kloppenborg was daarop direct met zijn auto vertrokken.

Kloppenborg erkende die bewuste zaterdag een gsm telefoon bij zich te hebben gehad. Hij ontkende echter dat hij daarop was gebeld toen hij aan de Beukinkstraat in Enschede was. Van dit telefoongesprek zijn geen printgegevens bekend geworden.

Kloppenborg verklaarde op 11 augustus 2000 dat hij tijdens alle eerder afgelegde verklaringen had gelogen omtrent de inhoud van werkbunker C2. Er lag daar veel meer vuurwerk en deels onverpakt. Hij verklaarde dit nu pas omdat hem bleek dat hij steeds meer als verdachte werd beschouwd. Hij had dit verzwegen omdat hij represaille maatregelen van de directie en/of personeel vreesde.

Uit bovenstaande blijkt dat Kloppenborg zijn verklaring aanpast als hem dat uitkomt. Daarbij komt dat hij afwijkend gedrag vertoonde na de ramp. Hij dook onder bij familie uit Groningen en heeft daar lange tijd verbleven. Uit afgeluisterde en opgenomen telefoongesprekken blijkt dat ook zijn vrouw en dochter zijn gedrag niet kunnen verklaren.

Naast de aanwezigheid van Kloppenborg op het bedrijfsterrein van Fireworks zou daar die dag ook nog een zogenaamd tekstbord worden opgehaald. Dit tekstbord was, op verzoek van part-time werknemer Andre de Jong, gemaakt door directeur Rudi Bakker. Ze hadden afgesproken dat Andre deze op zaterdag 13 mei 2000 te 16.00 a 16.30 uur zou ophalen. Rudi Bakker zou dan ook aanwezig zijn om hem op het terrein te laten.

Andre de Jong werd op 16 mei 2000 voor het eerst door de politie benaderd. Hij wilde eerst wel praten doch weigerde dit even later toen hem door de politie werd verteld dat er sprake van was dat hij 13 mei 2000 op het bedrijfsterrein werkzaamheden had verricht. De Jong vertelde dat als de politie informatie wilde hebben ze maar contact moesten opnemen met zijn advocaat. Daarvoor had hij al wel verteld dat hij die zaterdag aan het straten was geweest bij zijn woning en dat hij via de scanner van de brand had gehoord.

In een later stadium heeft Andre de Jong wel verklaringen tegenover de politie afgelegd. Hij verklaarde toen dat hij samen met zijn broer Mark die zaterdag om 16.00 uur het tekstbord dat Rudi Bakker voor hem gemaakt had zou ophalen. Omdat hij echter druk aan het straten was, samen met Robert Bies en Ronald Schippers had hij zijn vrouw Maria gezegd dat zij Mark moest vragen dat tekstbord alleen op te halen. Maria ging toch naar haar schoonouders, waar Mark ook nog inwonend is. Op een gegeven moment toen Maria daar was belde Andre dat hij de auto van Mark, een witte Opel Combo, nodig had om de trilplaat die bij het bestraten nodig was, terug te brengen. Hierop is Maria met de Opel Combo naar huis gereden. Hierna hebben Andre de Jong en Robert Bies de trilplaat teruggebracht naar de Praxis in Enschede-Oost. Blijkens gegevens van de Praxis is de trilplaat die dag om 13.32 uur teruggebracht. Waarom brachten ze de trilplaat toen al weg. Deze hoefde pas om 17.30 uur te worden teruggebracht. Waarom moest Ronald Schippers de nieuwe bestrating invegen met zand. Robert Bies is de stratenmaker en hij wordt er ook nog eens voor betaald!

Andre had met name aan Mark gevraagd met hem dat tekstbord op te halen omdat deze niet in de auto van Andre paste maar wel in de Opel Combo. Nu Andre deze auto toch in gebruik had om de trilplaat terug te brengen lijkt het logisch dat hij even is doorgereden naar Fireworks om gelijk het bedoelde tekstbord mee te nemen.

Uit het verhoor van getuige F. El Qoraych, ten tijde van de ramp wonende in perceel Tollensstraat 41 blijkt dat zij op zaterdag 13 mei 2000 tussen 14.30 uur en 15.00 uur een klein soort bestelauto bij de ingang van Fireworks zag staan. Zij weet geen merk of kleur maar het model leek op een Citroen Berlingo. Opgemerkt wordt dat een Citroen Berlingo en een Opel Combo qua model bijna identiek zijn.

Dit kan ook goed overeenkomen met de tijden genoemd door Ronald Schippers. Hij verklaarde dat Andre de Jong en Robert Bies omstreeks 13.00 uur wegreden met de witte Opel Combo van Mark de Jong en dat ze tussen 15.00 en 15.30 uur terugkwamen.

Hieronder staat de inhoud weergegeven van een aantal afgeluisterde en opgenomen telefoongesprekken van de huisaansluiting van Kloppenborg:

- 11-6-2000 te 16.16 uur Kloppenborg, dan nog ondergedoken in Groningen, wordt door zijn vrouw gebeld. Tijdens het gesprek wordt Kloppenborg gevraagd of hij al wel weer eens contact heeft gehad met een van z'n collega's. Kloppenborg zegt dat hij dat nog niet heeft gehad.
- 15-6-2000 te 21.34 uur Mevr. Kloppenborg belt met haar dochter. Mevr. Kloppenborg vindt dat haar man raar doet. Ze denkt dat er wat is.
- 17-6-2000 te 17.12 uur Mevr. Kloppenborg belt met haar dochter. Ze vertelt dat Andre de Jong aan de deur is geweest en dat hij met haar man wil praten.
- 03-7-2000 te 20.41 uur Kloppenborg belt naar Maria de Jong, echtgenote van Andre. Kloppenborg vraagt of Andre naar hem toe kan komen.

Gezien het bovenstaande is het zeer wel mogelijk dat Kloppenborg op het bedrijf Andre de Jong en Robert Bies heeft ontmoet. In ieder geval bevinden zij zich in een situatie waar ze moeite mee hebben. Mogelijk hebben zij samen een bepaalde wetenschap welke verband houdt met de oorzaak van de brand.

In dit verband is het ook mogelijk dat meerdere personen hiervan wetenschap hebben. Op vrijdagavond 12 mei 2000 gaf directeur Willy Pater zijn verjaardagsfeestje. Op deze avond waren daar naast Willy Pater ook zijn zwager Andre de Jong en Kloppenborg. Het is zeer wel mogelijk dat daar die avond afspraken zijn gemaakt over het ophalen van het tekstbord vanaf het bedrijfsterrein. Ook is het mogelijk dat Willy Pater hiervoor zijn sleutelbos beschikbaar gesteld aan zijn zwager Andre de Jong. Tijdens de brand wilde Willy Pater de deuren van de bunkers niet voor de brandweer openen omdat dit te gevaarlijk zou zijn. Kloppenborg deed dat vervolgens wel voor de brandweer. Het kan zijn dat Pater de sleutels niet had omdat hij deze had uitgeleend aan zijn zwager Andre de Jong en derhalve de deuren niet kon openen voor de brandweer.

Dat Willy Pater mogelijk wetenschap van de oorzaak van de brand heeft blijkt met name uit de verklaring van Jeanette Schippers. De eerste week na de ramp heeft zij een aantal keren contact gehad met advocaat Kroep. Deze vertegenwoordigde Willy Pater en Marion Schippers, die toen nog waren ondergedoken. Toen Jeanette Schippers aangaf dat zij naar de politie ging voor het afleggen van een verklaring is volgens haar door advocaat Kroep aangegeven dat zij dat niet moest doen en dat ze haar mond moest houden. Direct daarna werd ze ook gebeld door Willy Pater die haar ook vertelde dat ze niet naar het politiebureau moest gaan en dat ze zich er helemaal buiten moest houden. Waar waren deze personen bang voor? Dachten zij dat Jeanette Schippers iets wist wat ze niet mocht vertellen? Volgens haar verklaring weet Jeanette niets over de oorzaak van de brand. Ze wist zelfs de verblijfplaats van Willy Pater en haar zus Marion niet.

Eerdere verhoren, zowel op het politieburo als bij de Rechter-Commissaris en het afluisteren en opnemen van hun telecommunicatie hebben niet tot resultaat geleid.

Verzoek tot bevel bijzonder opsporingsmiddel

In belang van het onderzoek verzoek ik hierbij aan de Officier van Justitie, Mr. H. Stam te Almelo, te bewerkstelligen dat op grond van bovenstaande, in het Gerechtelijk Vooronderzoek contra:

NN-verdachten onder RC 2000/345, Parketnummer 08.000.117/2000, terzake artikel 157 Wetboek van Strafrecht;

een bevel wordt afgegeven om gebruik te kunnen maken van de bijzondere opsporingsbevoegdheid tot het opnemen van vertrouwelijk communicatie met een technisch hulpmiddel in de woning, zijnde de hieronder genoemde percelen te Enschede, gelet op artikel 126l van het Wetboek van Strafvordering:

Hendrikus Johannes (Hennie) KLOPPENBORG,
geboren te Utrecht op 26 juni 1942,
wonende te Enschede, Jan van Veenstraat 9;

Wilhelm (Willy) PATER,
geboren te Enschede op 15 mei 1951,
wonende te Enschede, Dr. Stamstraat 40;

Willem Alexander (Andre) DE JONG,
geboren te Enschede op 24 september 1967,
wonende te Enschede, Bultsweg 210;

Robert BIES,
geboren te Enschede op 9 mei 1956,
wonende te Enschede, Weegschaalstraat 207.

Uitvoering

De bijzondere opsporingsbevoegdheid tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel zal in de periode:
van: 2000, te, uur
tot : //////////////// 2000, te uur
worden verricht door één of meerdere opsporingsambtena(a)r(en) als bedoeld in artikel 141, onderdeel b, van het Wetboek van Strafvordering.

Opgemaakt op ambtsbelofte, te Enschede, op 13 november 2000.

De verbalisant voornoemd.

J.L. Leunk